

Dariusz Jurczak

Wybrane aspekty bezpieczeństwa przestrzeni morskiej obszaru przygranicza

---

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 28, 106-123

2017

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KULTURA BEZPIECZEŃSTWA
NAUKA – PRAKTYKA – REFLEKSJE
Nr 28, 2017 (106–123)
DOI 10.24356/KB/28/4

WYBRANE ASPEKTY BEZPIECZEŃSTWA
PRZESTRZENI MORSKIEJ OBSZARU
PRZYGRANICZA

SELECTED SAFETY ASPECTS OF
MARITIME BOUNDARY SPACE

DARIUSZ JURCZAK

Wyższa Szkoła Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie

ABSTRACT

The aim of the study is to present chosen safety aspects with with particular reference to maritime boundary space. The safe space of maritime boundary appears in the given material as a new approach and positions it in social, economic, administrative, and legal realities. It also charts merely certain directions of the view to analyse the *marine safety*.

The environmental elements of work at sea are socionautical, psychosocial, socioeconomic and socioorganizational situations and factors directly or indirectly relevant to work at sea, such as: system of power and social structures, legislative arrangements, work context, conflicts, gratification and possibility of personality development at work.

The article presents marine space in theoretical field and portrays an experimental approach to security of maritime boundary issues. The security demonstration of maritime boundary in context of officers' activities from Marine Border Guard Forces in Gdańsk becomes crucial.¹

---

¹ Summary translation: mgr Natalia Borowa

Key words: security, marine space, borderline, maritime boundary, work at sea.

ABSTRAKT

Zamierzeniem autora opracowania jest przedstawienie wybranych aspektów bezpieczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa przestrzeni morskiej przygranicza. Bezpieczna przestrzeń przygranicza morskiego pojawia się w prezentowanym materiale jako nowe podejście i sytuuje ją w rzeczywistości społecznej, ekonomicznej, administracyjnej, prawnej, jak również wytycza zaledwie pewne kierunki spojrzenia na *bezpieczeństwo przymorza*.

Elementami środowiska pracy na morzu są sytuacje i czynniki socjonautyczne, psychospołeczne, socjoekonomiczne, socjoorganizacyjne związane bezpośrednio lub pośrednio z pracą na morzu, między innymi takie jak: układ władzy i struktur społecznych, układy prawne, treść pracy, konfliktowość, zadowolenie oraz możliwość rozwoju osobowości w pracy.

Artykuł prezentuje przestrzeń morską w ujęciu teoretycznym jak również ukazuje podejście badawcze do problematyki bezpieczeństwa przygranicza morskiego. Ważnym staje się pokazanie bezpieczeństwa przygranicza morskiego w kontekście działań funkcjonariuszy Morskiego Oddziału Straży Granicznej w Gdańsku.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, przestrzeń morska, pogranicze, obszar przygranicza morskiego, praca na morzu.

WSTĘP

Postrzeganie zagrożeń zewnętrznych odczuwanych przez dany podmiot może być odbiciem realnego stanu rzeczy (zagrożenie rzeczywiste lub potencjalne) lub też może być fałszywe. Ze względu na to, jak dużą zmienność w czasie i przestrzeni elementów składających się na bezpieczeństwo pojawiają się trudności w procesie ich poznawania. To jest przyczyną koncentrowania się jedynie na analizie obiektywnych i subiektywnych aspektów zagrożenia².

---

² M. Karwan, *Bezpieczeństwo narodowe jako zbiór wartości wewnętrznych państwa*, [w:] *Holistyczna ocena bezpieczeństwa – aspekt współczesny*, redakcja naukowa Michał Będźmirowski, Józef Zawadzki, Prace naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, Tom 31/2014, Warszawa 2014, s. 160.

Rozwój i socjalizacja człowieka związane są z istnieniem społeczeństwa jako makrosystemu. Społeczeństwo to zbiorowość jednostek i grup społecznych połączona więzami organizacyjnymi, gospodarczymi, kulturowymi i społeczno – przestrzennymi, administracyjno – prawnymi. Zbiorowość, w ramach której jednostka może żyć i wielostronnie się rozwijać, zapewnić sobie byt materialny i realizować swoje potrzeby, wyrastając w określonej kulturze prawnej³.

Utrzymanie stanu bezpieczeństwa jest jednym z najstarszych zadań publicznych, które ściśle wiąże się z podstawową funkcją władzy publicznej. Jest nie tylko zadaniem publicznym organów administracji publicznej, ale może być również kompensacją tego organu według kryterium prawnego działania⁴.

TEORETYCZNE SPOJRZENIE NA BEZPIECZEŃSTWO PRZESTRZENI MORSKIEJ

Współcześnie w Polsce, a także w innych krajach, narasta zainteresowanie problematyką morza. Tendencje te widoczne są zarówno wśród teoretyków, jak o praktyków różnych orientacji naukowych i metodologicznych. Rzeczywistość morska, obejmująca 70,8% powierzchni naszej planety, zaznacza swoją obecność także jako jeden z najzasobniejszych magazynów surowców i żywności. Wywiera przemożny wpływ na warunki materialnego i duchowego życia ludzi, jest źródłem ich aktywności i rozwoju⁵.

Zagadnienie bezpieczeństwa jest obecne w życiu człowieka od początku jego istnienia. Jest ono jedną z podstawowych potrzeb jednostki. Zajmuje drugą pozycję w hierarchii potrzeb Abrahama Maslowa⁶. Dopiero zaspokojenie jej warunkuje prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie. Jest

³ K. Frieske, *Socjologia prawa*, Warszawa – Poznań 2001; zob. też R. B. Woźniak, *U podstaw socjoglobalistyki. Koncepcje i zagrożenia*, Szczecin 2009, 238.

⁴ J. Gierszewski, *Bezpieczeństwo społeczne. Studium z zakresu teorii bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2013, s. 50.

⁵ R. B. Woźniak, *Socjoglobalistyka zbiorowości morza i przymorza, Sociology of globalization and sea-side communities*, [w:] *Roczniki Socjologii Morskiej Tom XVIII, Annuals of Marine Sociology*, Volume XVIII, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008, s. 12.

⁶ A. H. Maslow, *Motivation and Personality*, New York 1954; zob. też J. Klimek, *Bezpieczeństwo na obszarach miejskich. Próba percepcji i waloryzacji przestrzeni miasta portowego*, [w:] *Roczniki Socjologii Morskiej Tom XVIII, Annuals of Marine Sociology*, Volume XVIII, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008, s. 81.

podstawą zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, przez co wpływa na jej relacje w strukturze społecznej. Każda społeczność posiada własne standardy bezpieczeństwa, które są głęboko osadzone w świadomości jej członków, a co za tym idzie, stanowią element ich kultury.

Jak zauważył Geert Hofstede, jednym z wymiarów kultury narodowej jest unikanie niepewności, której miarę określił jako pewien stosunek społeczeństwa do wątpliwości związanych z przyszłością. Dokonał on podziału społeczeństwa o słabym i silnym unikaniu niepewności, wskazując podstawowe różnice między nimi oraz źródła ich zróżnicowania. Jego zdaniem społeczeństwa krajów bardziej zamożnych cechują się słabszym unikaniem niepewności, tzn. traktują niepewność jako naturalną część życia⁷.

Natomiast, Bronisław Malinowski zwrócił uwagę na to, że istotnym warunkiem przetrwania kultury jest stworzenie instytucji zapewniającej bezpieczeństwo zbiorowe. Jego wizja zakładała konstrukcję prawa międzynarodowego, które miałyby służyć rozwiązywaniu problemów, dobrobytowi i wymianie usług. Do jego budowy, Malinowski zamierzał użyć nauk społecznych, dotychczasową wiedzę o kulturze oraz wizję tego, co musi nadejść, jak również rezultaty teorii prawa pierwotnego – zawarte w jego dziełach⁸.

Na kwestię bezpieczeństwa można spojrzeć z poziomu mikro-, mezo-, i makro- strukturalnego. W związku z tym, należy zwrócić uwagę na to, że pojęcie bezpieczeństwa należy odpowiednio zoperacjonalizować w badaniu empirycznym tak, aby możliwie jak najlepiej wpisywało się w strukturę myślenia badanej grupy społecznej⁹.

Bezpieczeństwo odnosi się do różnych sfer aktywności człowieka, a co za tym idzie dotyczy różnych dziedzin naukowych, dlatego można mówić o jego interdyscyplinarnym charakterze. W naukach ekonomicznych spotkać się możemy z bezpieczeństwem ekonomicznym, w antropologii z bezpieczeństwem zbiorowym, w naukach prawnych z bezpieczeństwem publicznym¹⁰.

⁷ Por. G. Hofstede, *Kultury i organizacje. Zaprogramowanie umysłu*, Warszawa 2000; zob. też J. Klimek, op. cit. s. 81.

⁸ Por. B. Malinowski, *Jednostka, społeczność, kultura*, PWN, Warszawa 2000, s. 308.

⁹ J. Klimek, *Bezpieczeństwo na obszarach miejskich. Próba percepcji i waloryzacji przestrzeni miasta portowego*, [w:] *Roczniki Socjologii Morskiej Tom XVIII, Annuals of Marine Sociology*, Volume XVIII, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008, s. 82.

¹⁰ Ibidem, s. 82.

Pojęcie bezpieczeństwa mieści się zarówno w aktach normatywnych rangi ustawowej, jak i aktach prawnych niższego rzędu. Zaznaczyć jednak należy, że pojęcie bezpieczeństwa, które oznacza nadrzędne zadanie państwa, z jego najważniejszymi funkcjami włącznie, nie znalazło dotąd precyzyjnego określenia w przepisach prawnych¹¹.

Dla zobrazowania teoretycznego spojrzenia na bezpieczeństwo przestrzeni morskiej warto rozpocząć owe rozważania od przyjrzenia się pojęciu przestrzeni oraz terytorium.

Przestrzeń możemy sobie wyobrazić jako pewien układ odniesienia, na przykład współrzędnych geograficznych lub opisać ją z perspektywy postrzegania przedmiotu. W socjologii sytuuje się ona głównie w wymiarze ludzkim, co oznacza, iż przestrzeń fizyczna oraz przestrzeń społeczna, są lub przynajmniej powinny być nierozłączne. Przestrzeń, choć nieożywiona, pełni różne role również w znaczeniu nieobojętnym dla socjologów: oddziałuje i bywa przedmiotem oddziaływania, jest w stanie łączyć i dzielić ludzi, wyznacza granice i tworzy dystanse. Jedne socjologiczne koncepcje przyjmują za filozofią, przestrzeń jako materialny, plastyczny atrybut lub szerzej – jako integralną część materii, inne z kolei za abstrakcję, wytwór kultury lub ludzkich zdolności percepcyjnych¹². Pogląd, że ujmowanie przestrzeni w naukach ścisłych i humanistycznych dzieli duża różnica wydaje się niezasadny. Te dwie dziedziny ludzkiej refleksji zapatrzony są w elementarny sens przestrzeni podobnie. Dla nauk ścisłych, podobnie jak i społecznych czy humanistycznych, przestrzeń istnieje pomiędzy dwiema lub więcej sferami, dziedzinami czy podmiotami i staje się niesamodzielną odległością albo stosunkiem powstającym przez odniesienie jednej rzeczy (podmiotu do przedmiotu) do drugiej. Inaczej mówiąc, jest to relacja między pewnymi obiektami bądź zbiorem obiektów¹³.

Organizacja przestrzeni obejmuje różne typy społecznego bytowania, poczynając od wsi, osad, miasteczek i osiedli, aż po miasta, metropolie, aglomeracje i konurbacje¹⁴. Skupiska te podlegają dużemu zróżnicowaniu

---

¹¹ *Jaka administracja? Rozważania nad teorią i praktyką administracji polskiej po 1989 roku*, redakcja naukowa Michał Strzelecki, Waldemar Zubrzycki, Dariusz Jurczak, Olsztyn 2016, s. 228.

¹² A. Majer, *Socjologia i przestrzeń miejska*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010, s. 17–18.

¹³ *Ibidem*, s. 18.

¹⁴ *Konurbacje – (łac. con. = z, razem + urbs = miasto) urb. zespół sąsiadujących, przeważnie równorzędnych miast lub osiedli (zwykle na terenach wysoko uprzemysłowionych) tworzących pewną całość o wspólnej, sieci komunikacyjnej lub wspólnych urządzeniach miejskich; Słownik wyrazów obcych, Wydawnictwo PWN, Warszawa 1980, s. 388.*

zarówno pod względem zagospodarowania przestrzennego, jak i innych typów zbiorowości terytorialnych. Do czynników tych zalicza się zazwyczaj:

- specyficzny dla danego środowiska zespół cech geograficznych;
- poziom ukształtowania i rozwoju sił wytwórczych i stosunków produkcji;
- stopień podziału pracy, np. marynarzy, stoczniovców, rybaków, *funkcjonariuszy Morskiego Oddziału Straży Granicznej*;
- stopień organizacji życia społecznego, władzy państwowej i administracji publicznej, samorządności;
- organizację życia gospodarczego;
- strukturę społeczną;
- poziom kultury, nauki i oświaty;
- wydarzenia historyczne, rozwój miast, wsi, przemiany czy też dezorganizację i rozpad¹⁵.

Natomiast terytorium, w tym przypadku terytorium państwa ujmuje dwa elementy o wyraźnym znaczeniu, uwzględniając czynnik geograficzny, który obejmuje powierzchnię lądową – pewien, indywidualnie oznaczony wycinek powierzchni ziemi. Owe terytorium jest określone granicami państwa. W myśl prawa międzynarodowego, terytorium państwowe to przestrzeń, na którą rozciąga się zwierzchnictwo terytorialne państwa¹⁶. Za część terytorium uważa się również (z zastrzeżeniem określonych sytuacji) jednostki morskie, powietrzne i kosmiczne podnoszące banderę lub posiadające znak przynależności danego państwa. Należą do nich *terytoria pływające, latające czy kosmiczne*¹⁷.

Obszar morski z kolei, oznacza dno mórz i oceanów raz jego podziemne poza granicami jurysdykcji państwowej¹⁸. Najogólniej, obszar morski możemy podzielić na morskie wody przybrzeżne państwa nadbrzeżnego oraz wody morza otwartego. Pierwsze pod względem statusu prawnego,

¹⁵ Z. Pióro, *Ekologia społeczna – nauka o stosunkach i zachowaniach przestrzennych*, [w] *Przestrzeń i społeczeństwo. Z badań ekologii społecznej*, pod redakcją Z. Pióro, Warszawa 1982, s. 118–119; T. Chandler, G. Fox: *3000 Years of Urban Growth*. New York 1974; H. Bemdt: *die Natur der Stadt*. Frankfurt/M. 1978; E. Pfeil: *Grosstadtforschung*. Hannover 1972 i inni; zob. też R. B. Woźniak, *Społeczność miasta portowego w procesie przemian*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1991 s. 63.

¹⁶ M. Shaw, *Territory In International Law*, London, 1987, s. 73 i n.

¹⁷ L. Gelberg, *Zarys prawa międzynarodowego*, Warszawa 1979, s. 38.

¹⁸ *Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza* sporządzona w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r., Dz. U. z 2002, Nr 59, poz. 543, art. 1 ust. 1 pkt 1.

podzielić możemy na morskie wody wewnętrzne i morskie terytorialne. Morzem terytorialnym Rzeczypospolitej Polskiej jest obszar obejmujący 12 mil morskich (22 224 m.) liczonych od linii podstawowej tego morza, za którą uważa się linię najniższego stanu wody wzdłuż wybrzeża lub zewnętrzną granicę morskich wód wewnętrznych¹⁹. Zewnętrzną granicę morza terytorialnego stanowi linia, której każdy punkt jest oddalony od najbliższego punktu linii podstawowej o szerokość morza terytorialnego²⁰.

Bezpieczeństwo morskie państwa należy zdefiniować jako proces (stan), w którym możliwe jest przeciwstawienie się lub minimalizowanie wszystkich wyzwań i zagrożeń na akwenach morskich oraz tych, które generowane są przez morza i oceany. Ma ono na celu zapewnienie efektywnego egzekwowania obowiązujących postanowień prawa (krajowego i międzynarodowego) oraz integralności terytorialnej obszarów morskich znajdujących się pod jurysdykcją państwa. Jego zagwarantowanie ma również stworzyć warunki, które zapewnią wykorzystywanie akwenów uznanych za żywotne dla państwa, zgodnie z wolą i interesem narodowym oraz pozwoli zminimalizować negatywne skutki oddziaływania zagrożeń naturalnych na państwo nadbrzeżne z kierunku morskiego. Należy zauważyć, iż pojęcie bezpieczeństwa morskiego odnosi się również w ograniczonym zakresie do państwa śródlądowego. Oczywiście nie wszystkie elementy przedstawione powyżej w sposób bezpośredni dotyczą państwa, które nie posiada dostępu do morza²¹.

UJĘCIE BADAWCZE PROBLEMATYKI BEZPIECZEŃSTWA PRZYGRANICZA MORSKIEGO

Badania socjologiczne pogranicza zajmują się również rozległym obszarem zagrożeń związanych ze zjawiskami społecznymi, w tym także bezpieczeństwem. Eugeniusz Moczuk twierdzi, iż „zadaniem tej dziedziny

¹⁹ Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, Dz. U. z 1991, nr 32 poz. 131, art. 5.

²⁰ *Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza*, op. cit., art. 4., zob. też, E. T. Szubert – Bednarz, *Terytorium jako podstawa współczesnego bezpieczeństwa i stabilności państwa w prawie międzynarodowym*, [w:] *Holistyczna ocena bezpieczeństwa – aspekt współczesny*, redakcja naukowa Michał Będźmirowski, Józef Zawadzki, prace naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, Tom 31, s. 246–252.

²¹ T. Szubrycht, *Wybrane problemy bezpieczeństwa morskiego państwa* [w:], *Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały* (red.), L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Tom I, Szczytno 2011, s. 29.

socjologii powinien być systematyczny opis danego zjawiska społecznego, wyrosłego na bazie bezpieczeństwa i wokół tego zjawiska skoncentrowanego a także wyjaśnienie wszelkich zjawisk związanych z bezpieczeństwem oraz związków i zależności zachodzących między bezpieczeństwem a społeczeństwem²². Zdaniem autora, bezpieczeństwo „jest wytwarzane i doświadczane przez wszystkich członków danej zbiorowości, jest zewnętrzne w stosunku do każdej jednostki oraz wywiera na myślenie i zachowanie każdej jednostki ogromny wpływ, zalecając określone zachowanie się, a zakazując inne²³.”

Prowadzone są również wszelkiego rodzaju badania na temat bezpieczeństwa granic, które zostały wzmożone po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Przykładem takich badań mogą być badania prowadzone przez Centrum Badań Kosmicznych Akademii Nauk pt „GIS jako narzędzie wsparcia w zakresie bezpieczeństwa i kontroli granic prowadzone pod kierownictwem mgr inż. Małgorzaty Jenarowicz²⁴. W badaniach tych prowadzono monitoring granic i monitoring infrastruktury krytycznej. Monitoring granic zawierał kontrole przepływu ludzi i towarów, próba zminimalizowania nielegalnej imigracji i przemytu dóbr oraz broni, monitoring wód terytorialnych i stref ekonomicznych, portów oraz stref poza jurysdykcją terytorialną. Monitoring infrastruktury krytycznej to monitoring obiektów i instalacji istotnych dla bezpieczeństwa, potrzeb gospodarki i ochrony środowiska, przewidywanie i prognozowanie zagrożeń, konstrukcja scenariuszy szybkiego reagowania.

Najważniejszym zadaniem każdego państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa swoim obywatelom. Taki cel postawiła sobie również Unia Europejska w 2003 r. przyjmując Europejską Strategię Bezpieczeństwa. W dokumencie tym przyjęto między innymi konieczność przeprowadzania badań w zakresie bezpieczeństwa²⁵.

Jedną z najważniejszych potrzeb człowieka jest bezpieczeństwo, które pozwala na aktywność i działanie w społeczeństwie. Aby czuć się bezpiecznym człowiek musi wiedzieć, że ktoś nad jego bezpieczeństwem czuwa. Bezpieczeństwo jest priorytetem polityki każdego państwa. „Bez względu na wielkość, zamożność czy znaczenie na arenie międzynarodowej, wszystkie

²² E. Moczuk, *Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009, s.66

²³ Ibidem, s. 69.

²⁴ http://gigacon.org/system/lectures/attachment1s/2687/original/Jenarowicz_ZKiR_28032012.pdf?1333440230 (27-12-2016)

²⁵ <http://www.kosmos.gov.pl/index.php?link=73&page=1> (27-12-2016)

państwa w przeszłości, współcześnie i zapewne w przyszłości uznają szeroko rozumianą problematykę bezpieczeństwa jako centralny punkt odniesienia dla realizowanej polityki. Należy podkreślić, że jedną z najważniejszych funkcji państwa jest dążenie (zarówno na arenie międzynarodowej, jak i wewnętrznej) do zapewnienia swym obywatelom i podmiotom działającym na jego terytorium, jak najszerzej rozumianego bezpieczeństwa²⁶.

Polska granica wschodnia stała się po wstąpieniu do Unii wschodnią rubieżą zjednoczonej Europy²⁷.

BEZPIECZEŃSTWO PRZYGRANICZA MORSKIEGO WIDZIANE OCZAMI STRAŻY GRANICZNEJ

Do kluczowych wyzwań w obszarze bezpieczeństwa morskiego RP należy zaliczyć: aktywny i stały współudział w utrzymywaniu porządku prawnego zgodnego z zapisami międzynarodowego prawa morza, obejmującymi m.in. swobodę żeglugi i przelotu, pozyskiwanie żywych i nieożywionych zasobów morskich oraz prowadzenie innych form działalności gospodarczej i naukowo-badawczej; odbudowanie potencjału Sił Morskich Rzeczypospolitej Polskiej (SM RP) gwarantującego zapewnienie akceptowalnego poziomu bezpieczeństwa morskiego państwa przez zwiększanie aktywności w ramach morskich przedsięwzięć NATO i UE zabezpieczających morskie interesy państw członkowskich, zarówno w zakresie bezpiecznego dostępu do światowych obszarów morskich, stabilizacji środowiska bezpieczeństwa na kluczowych akwenach, jak i ochrony granic; rozbudowę infrastruktury logistycznej umożliwiającej zwiększanie zdolności w zakresie wsparcia przez Państwo – Gospodarza (Host Nation Support, HNS) oraz wysuniętą morską obecność NATO w rejonie Morza Bałtyckiego i rozszerzającą przestrzeń do pogłębiania współpracy NATO z UE; udział we wzmacnianiu zdolności morskich NATO (NATO Maritime Force Posture), zintegrowanie ich z komponentem lądowym i powietrznym, wpisanie tej kwestii w proces długofalowej adaptacji Sojuszu oraz aktywne włączenie się i rozwijanie systemu budowania świadomości o sytuacji w przestrzeni morskiej (Martime Situational Awareness/Martime Domain Awareness MSA/MDA); zdobycie i utrzymanie lokalnego panowania na morzu – wzmocnienie sojuszniczych i narodowych możliwości skutecznego przełamania zdolności prze-

---

²⁶ T. Szubrycht, *Bezpieczeństwo morskie państwa, zarys problemu*, Gdynia 2011.

²⁷ A. Misiuk, *Instytucjonalny system bezpieczeństwa wewnętrznego*, Wydawnictwo Difin, 2013, s. 171.

ciw dostępowych potencjalnego przeciwnika (A2/AD), zorganizowanych głównie dla utrudnienia dostępu sojusznicych sił wzmocnienia do bałtyckiego teatru działań; stworzenie warunków dla dywersyfikacji źródeł pozyskiwania surowców energetycznych drogą morską; przeciwdziałanie zjawiskom niekontrolowanej, masowej migracji na obszarach morskich; powstrzymanie degradacji środowiska morskiego – zmiany warunków naturalnych w regionie bałtyckim wynikają z degradacji środowiska morskiego oraz postępujących zmian klimatycznych; dbałość o bezpieczeństwo morskie na Bałtyku, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji ruchu morskiego, ratownictwa morskiego i ekologicznego w związku z rosnącym zatłoczeniem bałtyckich szlaków żeglugowych i ich strategicznym znaczeniem dla transportu surowców energetycznych do Polski; wsparcie działań na rzecz zapewnienia stabilności rejonu arktycznego – zachodzące w regionie zmiany klimatyczne powodujące wzmożoną aktywność państw arktycznych, związaną z procesem ustalania granic szelfów kontynentalnych (potencjalny dostęp do źródeł surowców naturalnych) oraz uzyskanie uprawnień na otwierających się akwenach umożliwiających żeglugę, mogą zagrozić stabilności układu sił regionu bałtyckiego²⁸.

Elementami środowiska pracy na morzu są sytuacje i czynniki socjonau-tyczne, psychospołeczne, socjoekonomiczne, socjoorganizacyjne związane bezpośrednio lub pośrednio z pracą na morzu, między innymi takie jak: układ władzy i struktur społecznych, układy prawne, treść pracy, konflik-towość, zadowolenie oraz możliwość rozwoju osobowości w pracy²⁹.

Straż Graniczna, formacja policyjna, której zadania na morskim odcinku granicy państwowej RP realizują odpowiednio: granica morska i porty mor-skie – Komendant Morskiego Oddziału Straży Granicznej (MOSG), nadzór z powietrza – Dyrektor Zarządu Granicznego Komendy Głównej SG (ZG KGSG) za pośrednictwem I Wydziału Lotniczego ZG KGSG. Morski Od-dział Straży Granicznej jest jednym z ośmiu oddziałów SG przeznaczonym do ochrony morskiej granicy państwa oraz polskich obszarów morskich. Do głównych zadań MOSG należą: współdziałanie międzynarodowe z pokrew-nymi służbami – szczególnie z Agencją ds. Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej (FRONTEX), nadzór nad eksploatacją polskich obszarów

²⁸ *Materiały Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni*, Gdynia 2016.

²⁹ R. B. Woźniak, *Socjoglobalistyka zbiorowości morza i przymorza*, [w] *Roczniki Soc-jologii Morskiej*, Tom XVIII, *Annals of Marine Sociology*, Volume XVIII, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008, s. 19.

morskich i przestrzeganiem przez statki obowiązujących przepisów oraz ściganie sprawców je naruszających, przeciwdziałanie zagrożeniom dla statków, obiektów portowych i związanej z nimi infrastruktury, udział w akcjach poszukiwawczo-ratowniczych na morzu, zapobieganie nielegalnemu przewozowi odpadów, materiałów niebezpiecznych, substancji narkotycznych i psychotropowych, broni, amunicji i materiałów wybuchowych przez granicę morską, realizowanie zadań wynikających z Międzynarodowego Kodeksu Ochrony Statku i Obiektu Portowego, ochrona środowiska morskiego, współpraca z innymi służbami i administracją krajową na obszarach morskich. Terenowe organy administracji morskiej.

Istotnym elementem systemu bezpieczeństwa jest ochrona granicy morskiej Rzeczypospolitej Polskiej. Za bezpieczeństwo ochrony granicy morskiej odpowiada Morski Oddział Straży Granicznej z siedzibą w Gdańsku. W skład Morskiego Oddziału Straży Granicznej wchodzi 9 placówek oraz 2 dywizjony grupujące jednostki pływające Straży Granicznej, których zadaniem jest dozоровanie i kontrola ruchu na obszarach morskich. Mają one prawo kontrolować i zatrzymywać inne jednostki pływające, a w przypadkach przewidzianych w ustawie – użyć broni pokładowej. Terytorialny zasięg działania Morskiego Oddziału Straży Granicznej stanowi województwo pomorskie, zachodniopomorskie, a także część województwa warmińsko – mazurskiego, w tym obszar 82 gmin leżących w strefie nadgranicznej oraz rejon gmin i powiatów leżących poza obszarem strefy nadgranicznej. Długość granicy państwowej ochranianej przez Morski Oddział Straży Granicznej wynosi 639,87 km, w tym:

- 1) ochrona granicy państwowej na lądzie i morzu;
- 2) organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego;
- 2a) zapobieganie i przeciwdziałanie nielegalnej migracji poprzez:
  - a) kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących wjazdu cudzoziemców na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i pobytu na tym terytorium,
  - b) rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń migracyjnych,
  - c) zwalczanie zagrożeń migracyjnych, w tym przestępczości związanej z nielegalną migracją,
  - d) realizowanie, w zakresie swojej właściwości, zadań określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650, z późn. zm.),
  - e) współdziałanie z organami i podmiotami właściwymi w sprawach udzielania cudzoziemcom zezwoleń na wjazd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub pobyt na tym terytorium, w tym wyko-

nywanie czynności na wniosek tych organów i podmiotów, na zasadach określonych odrębnymi przepisami;

- 3) wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz;
- 4) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności:
  - a) przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanych z jej oznakowaniem, wykonywaniem pracy przez cudzoziemców, prowadzeniem działalności gospodarczej przez cudzoziemców oraz powierzaniem wykonywania pracy cudzoziemcom, a także przestępstw określonych w art. 270– 276 Kodeksu karnego dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej, dokumentów uprawniających do pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub dokumentów wymaganych do ich wydania,
  - b) przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 134 § 1 pkt 1 Kodeksu karnego skarbowego,
  - c) przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych,
  - d) przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach oraz w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 680, z 2013 r. poz. 1650, z 2014 r. poz. 1004, z 2015 r. poz. 1607 oraz z 2016 r. poz. 783),
  - e) przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstw i wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, pozostających w związku z wykonywaniem komunikacji lotniczej,
  - f) przestępstw określonych w art. 228, 229 i 231 Kodeksu karnego, popełnionych przez pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych,
  - g) przestępstw określonych w art. 229 Kodeksu karnego, popełnionych przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej,

- h) przestępstw określonych w art. 190, 222, 223 i 226 Kodeksu karnego skierowanych przeciwko funkcjonariuszom Straży Granicznej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych,
  - i) przestępstw określonych w art. 264a Kodeksu karnego, przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie z dnia 15 czerwca 2012 r. o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. poz. 769) oraz wykroczeń określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, 691, 868 i 1265),
  - j) przestępstw określonych w art. 189a Kodeksu karnego i w art. 8 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Przepisy wprowadzające Kodeks karny (Dz. U. poz. 554 i 1083, z 1998 r. poz. 715, z 2009 r. poz. 1149 i 1589 oraz z 2010 r. poz. 626);
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej i porządku publicznego w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, a w zakresie właściwości Straży Granicznej – także w strefie nadgranicznej;
- 5a) przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa:
- a) w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej,
  - b) w zasięgu terytorialnym drogowego, kolejowego, morskiego i rzeczno-geodezyjnego przejścia granicznego,
  - c) w portach lotniczych na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony lotnictwa cywilnego;
- 5b) zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie statków powietrznych wykonujących przewóz lotniczy pasażerów;
- 5c) (uchylony);
- 5d) współdziałanie z innymi organami i służbami w zakresie rozpoznawania zagrożeń terroryzmem i przeciwdziałania tym zagrożeniom;
- 6) osadzanie i utrzymywanie znaków granicznych na lądzie oraz sporządzanie, aktualizacja i przechowywanie granicznej dokumentacji geodezyjnej i kartograficznej;
- 7) ochrona nienaruszalności znaków i urządzeń służących do ochrony granicy państwowej;
- 8) (uchylony);
- 9) gromadzenie i przetwarzanie informacji z zakresu ochrony granicy państwowej, kontroli ruchu granicznego, zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnej migracji oraz udostępnianie ich właściwym organom państwowym;

- 10) nadzór nad eksploatacją polskich obszarów morskich oraz przestrzeganiem przez statki przepisów obowiązujących na tych obszarach;
- 11) ochrona granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez prowadzenie obserwacji statków powietrznych i obiektów latających, przelatujących przez granicę państwową na małych wysokościach, oraz informowanie o tych przelotach właściwych jednostek Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 12) zapobieganie transportowaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów, przez granicę państwową odpadów, szkodliwych substancji chemicznych oraz materiałów jądrowych i promieniotwórczych, a także zanieczyszczaniu wód granicznych;
- 13) zapobieganie przemieszczaniu, bez zezwolenia wymaganego w myśl odrębnych przepisów, przez granicę państwową środków odurzających i substancji psychotropowych oraz broni, amunicji, materiałów wybuchowych i prekursorów materiałów wybuchowych podlegających ograniczeniom;
- 13a) przeprowadzanie kontroli legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców, prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców, powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom;
- 14) wykonywanie zadań określonych w innych ustawach.

Bezpieczeństwo morskie to subiektywna ocena poziomu zagrożeń i wyzwań odnoszących się do działalności ludzkiej na akwenach morskich, która jest efektem technologicznej, proceduralnej oraz osobowej niedoskonałości, na którą nakładają się warunki hydrometeorologiczne. Obejmuje ono między innymi bezpieczeństwo: życia i mienia, środowiska naturalnego, nawigacyjne oraz pozyskiwania zasobów naturalnych³⁰.

Bezpieczeństwo środowiskowe, z racji występowania na danym kontynencie wielu państw, może być osiągnięte i utrzymane dzięki przestrzeganiu szeregu zasad postępowania w odniesieniu do stosunków pomiędzy nimi. To przekłada się na wiele ważnych aspektów, w tym również o charakterze militarnym³¹.

³⁰ T. Szubrycht, *Wybrane problemy bezpieczeństwa morskiego państwa* [w:], *Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały* (red.), L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Tom I, Szczytno 2011, s. 30.

³¹ M. Karwan, *Bezpieczeństwo narodowe jako zbiór wartości wewnętrznych państwa*, [w] *Holistyczna ocena bezpieczeństwa – aspekt współczesny*, redakcja naukowa Michał Będźmirowski, Józef Zawadzki, Prace naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, Tom 31/2014, Warszawa 2014, s. 161.

ZAKOŃCZENIE

Studia nad bezpieczeństwem charakteryzuje tak zwane całościowe podejście do bezpieczeństwa, uwzględniające również jego aspekty pozamilitarne³². Rola społeczna normy broniącej ludzkiego istnienia, służącej potrzebie bezpieczeństwa, ma charakter nadrzędny w stosunku do innych³³. Bezpieczeństwo rozpatrywane jest obecnie jako potrzeba o charakterze elementarnym. Potrzeby bezpieczeństwa stają się bardzo istotne i palące w życiu społecznym, ilekroć powstaje rzeczywiste zagrożenie prawa, porządku, władzy. Należy spodziewać się, że u większości istot ludzkich zagrożenie chaosem spowoduje regresję od wszelkich potrzeb wyższego rzędu do silniejszych potrzeb bezpieczeństwa³⁴. Problematyka paradygmatów dezorganizacji i zagrożeń w środowisku morskim i przymorskim jest obecna w mniejszej lub większej skali w całym życiu tych zbiorowości. Problemy bezpieczeństwa i pozytywnej adaptacji wpływają na funkcjonowanie i zdrowie fizyczne i psychiczne ludzi morza i ich rodzin. Należy jednak zauważyć, że zapewnienie całkowitego bezpieczeństwa i likwidacja zagrożeń w każdym układzie struktury społecznej na morzu jest trudne do osiągnięcia, czy nawet niemożliwe do uzyskania, gdyż odnosi się do różnych stron zachowań człowieka i sytuacji³⁵. Problematyka bezpieczeństwa morskiego w istotny sposób wpisuje się w doktrynę obronną naszego państwa, jest nieodzownym elementem utrzymania stabilizacji w obszarze przymorskim.

BIBLIOGRAFIA

1. Czaputowicz, J., *Bezpieczeństwo międzynarodowe. Współczesne koncepcje*, Warszawa 2012.
2. Gelberg, L., *Zarys prawa międzynarodowego*, Warszawa 1979.

---

³² J. Czaputowicz, *Bezpieczeństwo międzynarodowe. Współczesne koncepcje*, Warszawa 2012, s. 13; zob. też D. Jurczak, *Spoleczne determinanty bezpieczeństwa publicznego mieszkańców przygranicza polsko – rosyjskiego*, [w:] *Polskie pogranicza w procesie przemian*, T.IV, pod redakcją Zbigniewa Kurcza, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017, s. 227.

³³ M. Ossowska, *Normy moralne. Próba systematyzacji*, Warszawa 1985, s.31; zob. też B. Hołyst, *Bezpieczeństwo jednostki*, Warszawa 2014, s.13.

³⁴ M. Leszczyński (red.), A. Gumeniak, L. Owczarek, R. Mochocki, *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary*, Warszawa 2013, s. 15; zob. też L. F. Korzeniowski, *Securitologia, nauka o bezpieczeństwie człowieka i organizacji społecznych*, Kraków 2008, s. 90.

³⁵ *Roczniki socjologii morskiej*, Tom XIX, (red.) R. B. Woźniak, Gdańsk – Szczecin, 2010, s. 28.

3. Gierszewski, J., *Bezpieczeństwo społeczne. Studium z zakresu teorii bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2013.
4. Frieske, K., *Socjologia prawa*, Warszawa – Poznań 2001.
5. Hołyst, B., *Bezpieczeństwo jednostki*, Warszawa 2014.
6. Hofstede, G., *Kultury i organizacje. Zaprogramowanie umysłu*, Warszawa 2000.
7. Jurczak, D., *Spoleczne determinanty bezpieczeństwa publicznego mieszkańców przy granicy polsko – rosyjskiego*, [w:] *Polskie pogranicza w procesie przemian*, T.IV, pod redakcją Zbigniewa Kurcza, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2017.
8. Karwan M., *Bezpieczeństwo narodowe jako zbiór wartości wewnętrznych państwa*, [w:] *Holistyczna ocena bezpieczeństwa – aspekt współczesny*, redakcja naukowa Michał Będźmirowski, Józef Zawadzki, Prace naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, Tom 31/2014, Warszawa 2014.
9. Klimek J., *Bezpieczeństwo na obszarach miejskich. Próba percepcji i walo-ryzacji przestrzeni miasta portowego*, [w:] *Roczniki Socjologii Morskiej Tom XVIII, Annuals of Marine Sociology, Volume XVIII*, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008.
10. *Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza, op. cit., art. 4.*, zob. też, E. T. Szubert – Bednarz, *Terytorium jako podstawa współczesnego bezpieczeństwa i stabilności państwa w prawie międzynarodowym*, [w] *Holistyczna ocena bezpieczeństwa – aspekt współczesny*, redakcja naukowa Michał Będźmirowski, Józef Zawadzki, prace naukowe Wyższej Szkoły Bankowej w Gdańsku, Tom 31.
11. Korzeniowski, L. F., *Securitologia, nauka o bezpieczeństwie człowieka i organizacji społecznych*, Kraków 2008.
12. Leszczyński M., (red.), A. Gumeniak, L. Owczarek, R. Mochocki, *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary*, Warszawa 2013.
13. Malinowski B., *Jednostka, społeczność, kultura*, PWN, Warszawa 2000.
14. Maslow A. H., *Motivation and Personality*, New York 1954.
15. *Jaka administracja? Rozważania nad teorią i praktyką administracji polskiej po 1989 roku*, redakcja naukowa Michał Strzelecki, Waldemar Zubrzycki, Dariusz Jurczak, Olsztyn 2016.
16. Majer A., *Socjologia i przestrzeń miejska*, Wydawnictwo PWN, Warszawa 2010.

17. *Materiały Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni*, Gdynia 2016.
18. Misiuk A., *Instytucjonalny system bezpieczeństwa wewnętrznego*, Wydawnictwo Difin, 2013.
19. Moczuk E., *Socjologiczne aspekty bezpieczeństwa lokalnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2009.
20. Ossowska M., *Normy moralne. Próba systematyzacji*, Warszawa 1985.
21. Pióro Z., *Ekologia społeczna – nauka o stosunkach i zachowaniach przestrzennych*, [w:] *Przestrzeń i społeczeństwo. Z badań ekologii społecznej*, pod redakcją Z. Pióro, Warszawa 1982, s. 118–119; T. Chandler, G. Fox: *3000 Years of Urban Growth*. New York 1974; H. Bemdt: *die Natur der Stadt*. Frankfurt/M. 1978; E. Pfeil: *Grosstadtforschung*. Hannover 1972.
22. Shaw M., *Territory In International Law*, London, 1987.
23. Szubrycht T., *Wybrane problemy bezpieczeństwa morskiego państwa* [w:], *Nauka o bezpieczeństwie. Istota, przedmiot badań i kierunki rozwoju. Studia i materiały* (red.), L. Grochowski, A. Letkiewicz, A. Misiuk, Tom I, Szczytno 2011.
24. Szubrycht T., *Bezpieczeństwo morskie państwa, zarys problemu*, Gdynia 2011.
25. *Roczniki socjologii morskiej*, Tom XIX, (red.) R. B. Woźniak, Gdańsk – Szczecin, 2010.
26. Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej, Dz. U. z 1991, nr 32 poz. 131, art. 5.
27. Woźniak, R. B., *Socjoglobalistyka zbiorowości morza i przymorza*, [w] *Roczniki Socjologii Morskiej*, Tom XVIII, *Annals of Marine Sociology*, Volume XVIII, redakcja naukowa prof. zw. dr hab. R.B. Woźniak, Wydawnictwo PWN, Oddział Gdańsk, Filia w Szczecinie, Komisja Socjologii Morskiej, Gdańsk – Szczecin 2008.
28. R. B. Woźniak, *U podstaw socjoglobalistyki. Koncepcje i zagrożenia*, Szczecin 2009.
29. Woźniak, R. B., *Społeczność miasta portowego w procesie przemian*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1991.

ŹRÓDŁA INTERNETOWE

30. http://gigacon.org/system/lectures/attachment1s/2687/original/Jenecrowicz_ZKiR_28032012.pdf?1333440230 (27–12–2013).
31. <http://www.kosmos.gov.pl/index.php?link=73&page=1> (27–12–2013).

dr Dariusz Jurczak

jest z wykształcenia socjologiem zajmującym się problemami socjologii pogranicza. Swoje zainteresowania naukowe skierował również na bezpieczeństwo na pograniczu. Studia doktoranckie ukończył w 2003 roku w Uniwersytecie Wrocławskim uzyskując stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii. Publikacje międzynarodowe oraz konferencje naukowe z dziedziny socjologii pogranicza, socjologii administracji, socjologii bezpieczeństwa, problematyki bezpieczeństwa pogranicza. W latach 2005–2012 pracował w Komendzie Głównej Straży Granicznej w Warszawie – jako ekspert krajowy, zajmując się problematyką migracji cudzoziemców. W 2014 uczestniczył w pracach nad utworzeniem kierunku studiów bezpieczeństwo narodowe w Wyższej Szkole Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie, gdzie prowadzi zajęcia w katedrze socjologii i katedrze administracji z przedmiotów: socjologia społeczności lokalnych i regionalnych, struktura lokalnych społeczeństw pogranicza, konflikty i patologie w organizacji, zagrożenia kontroli społecznej, nauka o administracji, konstytucyjny system organów państwowych. Od 2014 roku uczestniczy w seminarium naukowym w Instytucie Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie pod kierunkiem naukowym prof. zw. dr hab. Joanny Kurczewskiej. Jest członkiem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego – Oddział w Warszawie. Aktualnie zatrudniony jest w Wyższej Szkole Informatyki i Ekonomii TWP w Olsztynie na stanowisku kierownika katedry socjologii.